

Problem att freda sig

Skrattmåskolonin har dock haft stora problem att freda sig genom åren. Kringboende människor har känt sig störda av måsarnas konversation och blivit irriterade på att de fläckat ner hustaken. Vid flera tillfällen har man gett sig ut i kolonin för att sabotera för fåglarna, sticka hål på eller plockat bort äggen. Andra människor har sett skratmåsågg som ett fint extratillskott i pannkakan eller på frukostbordet. Detta äggplockande skedde främst på 1960-talet, men också så sent som 1981.

Resultatet av detta sabotörande blir att man också missgynnar andra fåglar, t.ex. änder. Flera arter dras nämligen till måskolonier för att de där erhåller bra skydd mot boplundrare. Måsarna är nämligen mycket aggressiva mot fiender.

I flera år noterade jag att det producerades väldigt få ungar i kolonin. Då jag 1982 höll kolonin under extra uppsikt, fann jag snart en tänkbar anledning. Ett kråkrpar från Hagen-sidan anlände med jämna mellanrum till kolonin och lämnade den alltid med ägg i näbben. Jag upptäckte att kråkrparna hade stor hjälp av de träd (klibbalarna) som växte på ön. I dessa kunde de sitta och vänta på lämpligt tillfälle att dyka ner

Skrattmåsar vid Skärpan.
Teckning: R.Lager

och ta ett ägg.

Hugga klibbalar - fågelvårdsarbete

Den 20 februari 1983 träffades några intresserade och tog bort samtliga alar ute på ön, och dessutom de björkar som var på väg upp.

Resultatet lät inte vänta på sig.

Skrattmåsarerna häckade med flera par än någon gång tidigare. Den 15 maj kunde jag räkna till 784 bon med ägg i. Det roligaste av allt var den stora mängden av brunspräckliga ungar som flöt på vattnet de två första veckorna i juli. Så stor ungodproduktion har vi aldrig noterat vid Skärpan något tidigare år.

Sören Larsson

Skatinventeringen i Ramnäs

På vårvintern 1981 startade Naturklubben dåvarande ungdomssektion ett specialarbete, nämligen en inventering av antalet häckande skatpar i Ramnäs samhälle samt i jordbruksområdena söder om samhället.

Arbetet delades upp i två områden: Ramnäs södra respektive norra del. Gränsen utgjordes av Gunnilbovägen. I norr sträckte sig inventeringen till samhällsgränsen i Brattheden, i söder drogs gränsen vid Hedvallsbron.

Vid tre tillfällen under januari-maj 1981 gjordes grundliga kontroller av hela området, med kartläggning av antalet bon och individer. I mars 1982 gjordes dessutom en komplettering av inventeringen.

Arbetet gjordes medelst cykel. Alla skatbon prickades in, även gamla sådana. Dessutom angavs trädslag.

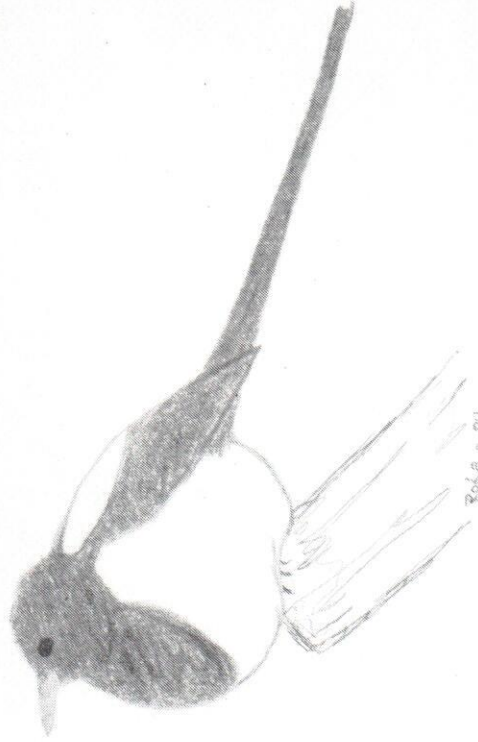
Någon särskiljning av gamla och nybyggda bon gjorde vi inte, då skatbor kan häcka om i samma bo flera år i rad. Observerades skator vid något bo, kunde man ju dock dra slutsatsen att boet användes - allrahelst om de transporterade bomaterial till boet.

Totalt påträffades 34 bon i södra området och 18 bon i norra området. Sammanlagt ger det 52 bon. Några av dessa får man trots allt räkna som övergivna.

Om vi börjar med södra området, där jag själv var med och inventerade, ska först sägas att området inte blev 100-procentigt intäkt. De långa turerna ner till Ravnäs tyckte vi var onödigt jobbiga, och detta område blev därför bara inventerat vid ett tillfälle.

Vid minst 15 av de 34 bona i södra området observerades 1 eller 2 skator i närheten av boet, varför man kan anta att dessa bon var bebodda. Dessutom observerades skator på 7 platser där det var långt till närmsta bo, men ändå inget hittades på den aktuella platsen. Det ger oss anledning att misstänka att ytterligare bon fanns i området.

9 av de funna bona låg inom tätbebyggelsen, dvs. från Gunnilbovägen till Skultunavägen, på båda sidor om Bergslagsvägen. De övriga 25 bona låg utanför samhället, främst kring kyrkan, i Slussen och i Säterområdet. Om man bara räknar de bon där skator observerades och räknar om siffrorna i procent, blir fördelningen så här:

"Vinterskate". Teckning: Robert Lager.

38 % av alla säkra och förmodade bon låg utanför tätorten
 27 % av alla säkra och förmodade bon låg i tätorten
 35 % av alla funna bon var obebodda

Av detta framgår att en något högre andel skator väljer att häcka i glesbygd än i tätort.

Vilka trädslag som dominerade för skatornas bobyggande är svårt att med bestämdhet säga, då juniorerna inte märkte ut det på alla håll. En liten fingervisning om att det var lövträd som dominerade som bonträd kan jag i alla fall ge. Även tall var ett populärt bonträd.

I det norra området fanns alltså 18 bon. Vid 6 av dessa observerades minst en skata, och på ytterligare

3 platser sågs skatpar utan att något bo kunde hittas. Vid en jämförelse mellan de båda områdena ser man att 17 % av de säkra och förmodade häckningarna inom det norra området låg i tätorten (3 häckningar) och 39 % (7 häckningar) av de säkra och förmodade häckningarna låg utanför tätorten. De resterande 8 bon (44 %) var alltså tomma. Också här ser man alltså att skatorna föredrar att bo i lite glesare befolkade områden.

Beträffande bonträden så övervägde lövet även här, men tall verkar vara nästan lika vanlig som skatboträd.

Någon procentuell fördeining av bona, alltså avståndet mellan bona, har jag inte gjort. Men det verkar som om skatorna har sina favoritställen att häcka på i Ramnäs. I det södra området märks särskilt 3 ansamlingar av

bon: Slussen, Säter och Kyrkbyn. Inne i själva samhället är bona mera spridda, men i de här områdena märks en ansamling norra området märks en ansamling av bon, nämligen i Brattheden.

Ser man till antalet individer som sågs i Ramnäs under inventeringen, kommer man upp i en siffra på minst 50 individer. Är det en trolig siffra?

Ja, det finns mycket kvar att ta reda på om skatorna i Ramnäs, men den här inventeringen får i alla fall ses som ett led i detta.

Naturligtvis skulle inventeringen ha kunnat göras mycket fullständigare om man hade gjort mera regelbundna besök vid varje misstänkt häckningsplats. Vidare kunde en exakt bestämning av bonträden ha kunnat ge en bättre fingervisning om vilka trädslag skator föredrar som bonträd. Man kunde också ha kompletterat med bonas höjd över marken, deras läge i förhållande till omgivningen, avståndet mellan bona mm. Förhoppningsvis får vi i framtiden ytterligare möjligheter att inventera skatorna i Ramnäs.

Robert Lager

GRÄSKOPPFSSÅNGAREN

Skogsbyn i sköljande månljus.
 Ut över madernas tuvor
 surrandet hörs med snårvidets sus.
 Slumrar gör skogens duvor.

Månsilvermolnens utdragna fjädrar
 mönstrar himlens kupol.
 Bland starttuvor rävnosen vädrar
 och vittjar sorkarnas hål.

Du blickar stilla ut skogens bryn.
 Det doftar från häggens snår.
 Med andakt du ser upp mot skyn.
 Surrandet kommer och går.

Ingvar Granqvist

